

Rapport

Rapport betreffende een klacht over het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen.

Datum: 8 februari 2012

Rapportnummer: 2012/019

Bevindingen

Het verzoek om overname van de inning van de partneralimentatie

1. De heer Jansen en mevrouw Pietersen¹ zijn met elkaar getrouwd geweest. Begin 2010 verzocht mevrouw Pietersen het LBIO om de inning van de partneralimentatie over te nemen omdat de heer Jansen volgens haar in augustus 2009 was gestopt met betalen. Zij gaf aan dat de heer Jansen niet voldeed aan zijn betalingsverplichting zoals vastgelegd in de rechterlijke uitspraak van 17 september 2007.

2. Met haar inningsverzoek zond mevrouw Pietersen een afschrift van de rechterlijke uitspraak van 17 september 2007 en een afschrift van een alimentatieovereenkomst tussen partijen van 6 juni 2007 mee (zie onder *Relevante stukken*).

3. Het LBIO schreef de heer Jansen daarop op 14 april 2010 aan. In die brief stelt het LBIO dat de heer Jansen alimentatieplichtig is op grond van de rechterlijke uitspraak van 17 september 2007 en vroeg het hem om aan te tonen dat er geen sprake (meer) was van een betalingsachterstand.

4. In reactie daarop liet meneer Jansen het LBIO drie dagen later weten dat er geen rechterlijke uitspraak ten aanzien van de partneralimentatie bestond en vroeg hij het LBIO het dossier te sluiten. Het LBIO stuurde hem daarop een kopie van de rechterlijke beschikking en de alimentatieovereenkomst zoals het die van mevrouw Pietersen had ontvangen. Enkele dagen daarna liet de heer Jansen het LBIO weten dat hem de door het LBIO toegestuurde onderlinge overeenkomst met betrekking tot de partneralimentatie onbekend was. Verder gaf hij aan navraag te hebben gedaan bij het advocatenkantoor dat indertijd het echtscheidingsconvenant had opgesteld. Die hadden hem gezegd dat de door het LBIO toegezonden overeenkomst niet door hen was ingediend bij de rechtbank en geen onderdeel uitmaakte van de rechterlijke beschikking noch van het echtscheidingsconvenant. De heer Jansen stelde dat het LBIO haar vordering baseerde op onjuiste informatie die vermoedelijk vervalst was. Daarop vroeg het LBIO de heer Jansen om een kopie van het echtscheidingsconvenant toe te sturen zoals dat aan de rechtbank was toegezonden. De heer Jansen reageerde hierop door te zeggen dat het LBIO inmiddels over voldoende gegevens beschikte op grond waarvan het de conclusie kon trekken dat de verstrekte informatie niet juist was. De heer Jansen vroeg het LBIO daarbij opnieuw van wie het LBIO de informatie had ontvangen. Vervolgens belde het LBIO met de heer Jansen waarbij het aangaf de documenten van mevrouw Pietersen te hebben ontvangen. Verder gaf het LBIO aan van mening te zijn dat de toegezonden alimentatieovereenkomst wel was meegenomen door de rechtbank. De van mevrouw Pietersen verkregen documenten stuurde het LBIO op 14 juni 2010 aan de heer Jansen toe met de vraag daarop te reageren.

5. Inmiddels was er ook telefonisch contact geweest tussen het LBIO en mevrouw Pietersen. Mevrouw Pietersen gaf daarbij aan dat zij wilde dat het LBIO de inning zou overnemen.
6. De heer Jansen nam vervolgens contact op met het LBIO om te zeggen dat hij wel de stukken had ontvangen, maar dat het gedeelte waar het om ging, zwart was gemaakt. Vervolgens nam de advocaat van de heer Jansen contact op met het LBIO om aan te geven dat de afspraken waarop het LBIO doelde, niet door de rechtbank waren meegenomen. Het LBIO stelde zich op het standpunt dat dit wel was gebeurd.
7. Per brief van 22 juni 2010 berichtte de advocaat van de heer Jansen het LBIO dat partijen ten tijde van de echtscheiding geen door de rechter bekrachtigde afspraak hadden gemaakt over de partneralimentatie. Ook was er geen door de rechter gewaarmerkte overeenkomst waarin partijen dergelijke afspraken hadden vastgelegd. De onderlinge overeenkomst tussen partijen van 6 juni 2007 maakte volgens de advocaat geen onderdeel uit van de echtscheidingsbeschikking. Het waarmerk dat op de door het LBIO ontvangen alimentatieovereenkomst staat, was van een veel latere datum, namelijk 11 maart 2010, en ontbeert dus rechterlijke bekrachtiging, aldus de advocaat. Partijen hebben indertijd wel een afspraak over de partneralimentatie gemaakt maar hebben die om hen moverende redenen buiten het convenant gehouden. De advocaat gaf verder nog aan dat verzoeker zijn afspraken betreffende de partneralimentatie altijd was nagekomen en dat partijen betreffende de indexering van de alimentatie, een aparte regeling hadden getroffen.
8. Het LBIO vroeg verzoeker diezelfde dag om aan te tonen dat de overeenkomst van 6 juni 2007 niet juist was. De behandelend medewerker van het LBIO droeg de zaak over naar de juridische afdeling. De medewerker aldaar stuurde de brief van de advocaat van verzoeker van 22 juni 2010 door naar de advocaat die destijds de echtscheiding had geregeld met het verzoek daarop te reageren.
9. In de tussentijd liet mevrouw Pietersen het LBIO weten dat de heer Jansen wel degelijk op de hoogte was van de onderlinge afspraken die ter zake de partneralimentatie waren gemaakt. Zij zond een recente brief van de scheidingsmakelaar die destijds de echtscheiding had geregeld naar het LBIO. Daarin stelde de scheidingsmakelaar zich op het standpunt dat beide partijen zich dienen te houden aan de aparte afspraken die waren gemaakt.
10. Mevrouw Pietersen vroeg het LBIO kort daarop zijn activiteiten te staken omdat de rechtbank niet kon bevestigen dat de stempels op de door haar toegezonden echtscheidingspapieren juist en correct waren. Om die reden besloot zij de rechterlijke uitspraak op haar verzoek om partneralimentatie af te wachten.

11. Op 5 augustus 2010 liet het LBIO verzoeker weten het dossier op verzoek van mevrouw Pietersen te sluiten waarbij werd aangegeven dat mevrouw Pietersen zich altijd opnieuw tot het LBIO kon wenden met de vraag de inning over te nemen. De advocaat van verzoeker reageerde hierop door aan te geven dat hij nog geen inhoudelijke reactie had ontvangen op zijn brief van 22 juni 2010 en die alsnog te willen. Ook gaf hij aan dat het niet juist was dat mevrouw Pietersen het LBIO opnieuw kon inschakelen omdat het LBIO in dit geval niet bevoegd zou zijn de inning over te nemen. Het LBIO antwoordde hierop dat het dossier op verzoek van mevrouw Pietersen was gesloten en dat het LBIO daarom geen standpunt had ingenomen over het al dan niet bestaan van een alimentatieverplichting. Daarop diende de heer Jansen een klacht in bij het LBIO.

Klachtbehandeling door het LBIO:

12. Op 17 januari 2011 diende de heer Jansen een klacht in bij het LBIO. Zijn grief kwam er - kort samengevat - op neer dat het LBIO haar bemoeienis niet heeft gestaakt op het moment dat duidelijk was dat het gerechtelijk vonnis waarop het LBIO zich baseerde niet bestond. Pas na inschakeling van zijn advocaat heeft de behandelend medewerker het dossier overgedragen naar de juridische afdeling. Dit had zij volgens verzoeker al veel eerder moeten doen. Ook de juridische afdeling heeft vervolgens nagelaten een gedegen onderzoek in te stellen naar de door mevrouw Pietersen overgelegde stukken terwijl er volgens verzoeker vermoedelijk sprake was van valsheid in geschrifte. Het dossier is uiteindelijk gesloten zonder dat het LBIO een standpunt heeft ingenomen over de authenticiteit van de stukken. Hierom hebben zowel verzoeker als zijn advocaat het LBIO meermalen gevraagd. Verzoeker vindt het dan ook niet juist dat het LBIO dit in het midden heeft gelaten. Daarnaast stelt verzoeker het LBIO aansprakelijk voor alle door hem geleden schade, waaronder de advocaatkosten.

13. Het LBIO verklaarde de klacht ten aanzien van het onzorgvuldig handelen ongegrond en wees het verzoek om schadevergoeding af. Ter toelichting hierop gaf het LBIO aan dat zij zich mocht baseren op de rechterlijke uitspraak die mevrouw Pietersen met haar inningsverzoek had meegestuurd. Er was geen reden om aan deze beschikking te twijfelen. In de beschikking stond vermeld dat de rechtbank "de tussen partijen getroffen regelingen als neergelegd in het door de rechtbank gewaarmerkte convenant dat partijen hebben ondertekend op 6 juni 2007" opnam in de echtscheidingsbeschikking. Daarbij had mevrouw Pietersen de onderlinge overeenkomst betreffende de partneralimentatie van 6 juni 2007 gevoegd. Dit document bevatte de stempels van de griffie van de rechtbank en de griffier. In dat document stond dat de heer Jansen een bedrag van € 500 per maand aan partneralimentatie aan mevrouw Pietersen moest voldoen. Gelet hierop was het volgens het LBIO niet onjuist dat zij deze regeling aanzag voor het convenant waarnaar in de echtscheidingsbeschikking werd verwezen. Vervolgens ontving het LBIO, ondanks eerdere verzoeken daartoe, pas op 22 juni 2010 het echtscheidingsconvenant van de advocaat van verzoeker. Wel werd door verzoeker en zijn advocaat steeds aangegeven dat de onderlinge overeenkomst waarop het LBIO zich beriep, geen deel uitmaakte van de

echtscheidingsbeschikking. In het ontvangen echtscheidingsconvenant stond vermeld dat de man op dat moment geen alimentatie aan de vrouw verstrekke maar dat indien dat zou worden gewijzigd, dit in een separate onderlinge overeenkomst zou worden vastgelegd "die door partijen zou worden nageleefd als ware het onlosmakelijk verbonden met dit convenant". Hieruit concludeerde het LBIO dat mevrouw Pietersen bij haar inningsverzoek niet alle stukken had toegezonden maar dat partijen wel overeen waren gekomen dat de onderlinge overeenkomst die ter zake de partneralimentatie was gesloten, dezelfde status werd toegekend als het echtscheidingsconvenant dat onderdeel uitmaakte van de echtscheidingsbeschikking. Bovendien ontving het LBIO van mevrouw Pietersen een kopie van een brief van verzoeker waaruit het LBIO afleidde dat verzoeker de verplichting tot het betalen van de partneralimentatie op grond van de onderlinge overeenkomst erkende en ook dat hij erkende dat deze overeenkomst onderdeel uitmaakte van het echtscheidingsconvenant. Het LBIO had dus niet onzorgvuldig gehandeld.

Wel had de advocaat van verzoeker lang moeten wachten op een reactie op zijn brief. Daarvoor werden excuses aangeboden. Dat de vraag naar het al dan niet bestaan van een alimentatieverplichting uiteindelijk niet was beantwoord achtte het LBIO echter niet onjuist nu de zaak was gesloten.

Klacht bij de Nationale ombudsman

14. Omdat de heer Jansen niet tevreden was met het antwoord van de directeur van het LBIO op zijn klacht, wendde hij zich in april 2011 tot de Nationale ombudsman. De kern van verzoekers klacht is dat het LBIO in 2010 in actie is gekomen terwijl dat de daarvoor volgens verzoeker wettelijke vereiste executoriale titel ontbrak. Ook heeft het LBIO de volgens verzoeker onrechtmatige executie doorgezet terwijl allang was aangetoond dat er geen executoriale titel bestond en er mogelijk zelfs valsheid in geschrifte was gepleegd. Ook op basis van de inhoud van de alimentatieovereenkomst kon mevrouw Pietersen volgens de heer Jansen geen aanspraak maken op partneralimentatie vanaf 1 juli 2009.

15. De Nationale ombudsman stelde een onderzoek in en formuleerde de klacht als volgt:

Verzoeker klaagt erover dat het LBIO de inning van de door hem verschuldigde alimentatie heeft overgenomen. Volgens verzoeker is die overname onterecht geweest omdat zijn ex-echtgenote zich bediende van valselijk opgemaakte documenten, waarop hij het LBIO meermalen had gewezen.

Verder klaagt verzoeker erover dat het LBIO zijn verzoek om vergoeding van de door hem gemaakte (advocaat)kosten heeft afgewezen.

16. Tijdens het onderzoek wendde ook mevrouw Pietersen zich met een klacht over het LBIO tot de Nationale ombudsman. Om de positie van het LBIO en haar handelwijze in kaart te brengen en de vraag te beantwoorden wat in het kader van een behoorlijke

taakopvatting van het LBIO mag worden verwacht, werd de mogelijkheid verkend het onderzoek naar de beide klachten samen te voegen. De heer Jansen heeft de Nationale ombudsman gemotiveerd aangegeven waarom hij het daarmee niet eens was. Uiteindelijk is besloten de klachten afzonderlijk te blijven onderzoeken en te beoordelen.

Standpunt LBIO

17. Het LBIO liet in reactie op de klacht weten dat het geen reden zag een ander standpunt in te nemen dan het eerder in de interne klachtafhandeling had gedaan.

In antwoord op nadere vragen gaf het LBIO aan dat het niet bij mevrouw Pietersen had nagevraagd wat het dispuut was waarop zij doelde in haar inningsverzoek. Dat het LBIO dit niet had gedaan, was onvoldoende zorgvuldig. Hoewel van het LBIO verwacht had mogen worden dat zij dat wel had gedaan, leidt dit er volgens het LBIO niet toe dat het LBIO de inning niet had mogen overnemen. De heer Pietersen had immers gelegenheid gekregen op de eerste brief van het LBIO te reageren. Als hij meende dat hij niet gehouden was de alimentatie te voldoen, dan had hij dit aan kunnen tonen.

Verder gaf het LBIO aan dat het op grond van de door mevrouw Pietersen overgelegde originele grosse van de beschikking en de gewaarmerkte onderlinge overeenkomst, het echtscheidingsconvenant en de erkenning van de betalingsverplichting door de heer Jansen, de vordering van mevrouw Pietersen gerechtvaardigd achtte. Door de latere rechterlijke uitspraken, is die vordering nu niet langer gerechtvaardigd. Deze uitspraken maken ook de beantwoording van de vraag of de vordering destijds gerechtvaardigd was, niet meer nodig. Dit zou anders zijn geweest indien de kinder- en partneralimentatie niet opnieuw zouden zijn vastgesteld.

Wel vond het LBIO het onzorgvuldig dat de brieven van de advocaat van de heer Jansen nooit inhoudelijk waren beantwoord. Uiteindelijk is dit pas in de klachtbeantwoording gebeurd.

Nadere reactie verzoeker

18. De heer Jansen liet in reactie op het standpunt van het LBIO weten dat het LBIO al veel eerder wist dat er geen executoriale titel bestond. Hij verwees hiertoe naar een brief van de Scheidingsmakelaar van 25 juni 2010 (door het LBIO op 29 juni 2010 ontvangen; N.o.). Daarin staat onder meer dat er op verzoek van de heer Jansen ten aanzien van de partneralimentatie aparte afspraken zijn gemaakt waar, eveneens op zijn verzoek, in het convenant niet naar is verwezen.

Relevante stukken

19. In de echtscheidingsbeschikking van 17 september 2007 staat niets vermeld over de verschuldigdheid van alimentatie. Wel staat daarin:

"Neemt op in de beschikking de tussen partijen getroffen regelingen als neergelegd in het door de rechtbank gewaarmerkte convenant dat partijen hebben ondertekend op 6 juni 2007"

20. In het echtscheidingsconvenant staat onder kopje "partneralimentatie" het volgende:

"De man verstrekt aan de vrouw op dit moment geen partneralimentatie. Indien daar een wijziging op komt dan wordt dat separaat in een onderlinge overeenkomst vast gelegd. Deze overeenkomst wordt door partijen nageleefd als ware het onlosmakelijk verbonden met dit convenant."

Op dit convenant staat een stempel van de Griffie van de Rechtbank Rotterdam alsmede het stempel "Gewaarmerkt door de griffier d.d. 18 september 2007".

21. Een e-mail van 6 mei 2007 van de heer Jansen aan mevrouw Pietersen waarin onder andere het volgende staat:

"Zij zijn eraan voorbij gegaan dat ik maandelijks 500 partneralimentatie betaal.(...) Wil jij aan die echtscheidingsman vragen of de partneralimentatie buiten de convenant kan blijven en dmv een onderhandse akte (of hoe dat dan ook mag heten) geregeld kan worden?"

22. Een onderlinge overeenkomst tussen de heer Jansen en mevrouw Pietersen met betrekking tot de partneralimentatie waarin onder andere staat:

"Partneralimentatie

De man verstrekt aan de vrouw een partneralimentatie van € 500 bruto per maand, te voldoen op de eerste van de maand door bijschrijving op een door de vrouw aan te wijzen rekening. (...)

Herrekening

Het recht op partneralimentatie voor de vrouw wordt per jaar bekeken en eventueel herrekend en herzien. Hiervoor kan de man en de vrouw op ieder moment een aanvraag doen maar maximaal 1 x per 5 kalenderjaren."

Deze overeenkomst is getekend op 6 juni 2007 door de heer Jansen, mevrouw Pietersen en een advocaat. Verder staat hierop een stempel van de Griffie van de Rechtbank Rotterdam en een stempel gewaarmerkt door de griffier d.d. 11 maart 2010.

23. Een brief van de rechtbank Rotterdam, gedateerd 19 november 2010, aan de advocaat van de heer Jansen met de volgende inhoud:

"In antwoord op uw brief van 4 november 2010 inzake de stempels en paraaf op een overeenkomst van partneralimentatie bericht ik u als volgt.

De rechtbank heeft in genoemde procedure een beschikking met gewaarmerkt convenant verzonden aan mr. R. op 18 september 2007.

Op 1 maart 2010 is een faxbericht binnengekomen met het verzoek opnieuw deze beschikking met convenant te verzenden aan mevrouw Pietersen (...). Aan dit verzoek is op 5 maart 2010 voldaan.

De door u overgelegde overeenkomst, productie 3 van het faxbericht van 25 augustus 2010, hebben wij niet in het dossier teruggevonden."

24. De rechterlijke uitspraak van 16 maart 2011 waarin, voor zover van belang voor het onderzoek, het volgende is overwogen:

"2.5. Op 6 juni 2007 hebben partijen een overeenkomst gesloten waarin zij afspraken hebben gemaakt over de partneralimentatie.

(...)

4.2. Een overeenkomst betreffende levensonderhoud kan worden gewijzigd wanneer zij nadien door een wijziging van omstandigheden ophoudt aan de wettelijke maatstaven te voldoen op grond van artikel 1:401 lid 1 BW.

(...)

4.4. De draagkracht van de man zal berekend worden om te bezien of er sprake is van een zodanige wijziging van omstandigheden dat de alimentatie zoals tussen (partijen; N.o.) is overeengekomen niet langer aan de wettelijke maatstaven voldoet.

(...)

De overeenkomst

4.11. Tot 1 november 2010 was de overeenkomst tussen partijen van toepassing. Nu partijen over de uitleg van de overeenkomst twisten, wordt het volgende overwogen."

Beoordeling

De behoorlijkheidsnorm ten aanzien van de bemoeienis van het LBIO

25. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat overheidsinstanties bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven. Dit brengt met zich mee dat medewerkers van het LBIO voordat zij overgaan

tot de overname van de inning van partneralimentatie, zich ervan vergewissen dat zij in het bezit zijn van de relevante informatie en door partijen aangedragen argumenten hebben bestudeerd en eventueel op juistheid hebben onderzocht.

26. De bevoegdheid van het LBIO om op verzoek van een ontvangstgerechtigde de invordering van de kinderalimentatie over te nemen, is vastgelegd in artikel 1:408 van het Burgerlijk Wetboek. De overname gebeurt slechts indien de gerechtigde bij de indiening van het verzoek aannemelijk heeft gemaakt dat binnen ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek de betalingsplichtige ten aanzien van ten minste één periodieke betaling tekort is geschoten in zijn verplichtingen.

Zoals de Nationale ombudsman al meermalen in eerdere rapporten heeft geoordeeld, zou aan de strekking van deze bepaling tekort worden gedaan indien het LBIO van een onderhoudsgerechtigde zou verlangen dat wordt aangetoond dat daadwerkelijk sprake is van een betalingsachterstand, gesteld al dat dit mogelijk is. Het is immers veel moeilijker aan te tonen dat een bepaald bedrag niet is betaald dan aan te tonen dat wel is betaald. Daarbij komt dat het LBIO een onderhoudsplichtige altijd eerst in kennis stelt van het voornemen om de inning van de alimentatie over te nemen, waarbij de onderhoudsplichtige de mogelijkheid heeft aan te tonen dat van een betalingsachterstand geen sprake (meer) is. De Nationale ombudsman heeft in dit kader ook al meerdere malen opgemerkt dat het voor een onderhoudsplichtige onaangenaam kan zijn om te worden geconfronteerd met een onterechte aanmaning, maar dat het niet altijd te voorkomen is. Het valt het LBIO in beginsel namelijk niet aan te rekenen wanneer een onderhoudsgerechtigde onjuiste of onvolledige informatie aan het LBIO verstrekt. Anders is dit in die gevallen waarin sprake is van dusdanige innerlijke tegenstrijdigheden in de door de onderhoudsgerechtigde verstrekte informatie dat het klakkeloos overnemen daarvan niet behoorlijk is.

27. In dit geval heeft mevrouw Pietersen bij haar inningsverzoek een echtscheidingsbeschikking en een alimentatieovereenkomst overgelegd. Deze alimentatieovereenkomst was door mevrouw Pietersen en de heer Jansen ondertekend en had dezelfde datum als de regeling waarnaar in de rechterlijke echtscheidingsuitspraak werd verwezen. De inningmedewerker van het LBIO zag deze overeenkomst aan voor de afspraken waarnaar in de echtscheidingsbeschikking werd verwezen en vond dat mevrouw Jansen daarmee aannemelijk had gemaakt dat er sprake was van een door de rechter bekrachtigde alimentatieverplichting die onvoldoende werd nagekomen door de heer Jansen. Daarom besloot het LBIO de heer Jansen aan te schrijven.

Nu in de rechterlijke uitspraak werd verwezen naar een convenant van 6 juni 2007 en de door beide partijen ondertekende alimentatieovereenkomst van dezelfde datum was, acht de Nationale ombudsman het niet onjuist dat verzoeker op dat moment op grond van de ontvangen gegevens is aangeschreven. Het feit dat op de overgelegde alimentatieovereenkomst bij de stempel van de griffier een datum in 2010 stond vermeld

(in plaats van 2007) doet hieraan niet af omdat het te begrijpen valt dat dit in eerste instantie wellicht niet door de inningmedewerker is opgemerkt en als dit wel is opgevallen, nog geen reden gaf aan de geldigheid daarvan te twijfelen omdat het ook een recent opgevraagde kopie uit het rechtbankdossier kon zijn.

28. Vervolgens was het aan verzoeker als alimentatieplichtige om aan te tonen dat de door mevrouw Pietersen aangeleverde gegevens onjuist waren. De enkele bewering van verzoeker dat er geen rechterlijke uitspraak ten aanzien van de partneralimentatie bestond, was daartoe niet voldoende en op dat moment voor het LBIO ook niet begrijpelijk. Het feit dat in de rechterlijke beschikking niets expliciet stond vermeld over een alimentatieverplichting van verzoeker, betekende immers nog niet dat die er ook niet was. In de rechterlijke uitspraak werd namelijk wel verwezen naar een convenant. De daarin genoemde afspraken waren in de beschikking opgenomen en daarmee door de rechter bekrachtigd. Naast de echtscheidingsbeschikking beschikte het LBIO op dat moment slechts over de eerdergenoemde alimentatieovereenkomst en kon het er dan ook in redelijkheid vanuit gaan dat dit het convenant was waaraan in de beschikking werd gerefereerd. Door het in eerste instantie ontkennen van het bestaan van de alimentatieovereenkomst en het in tweede instantie aangeven dat de alimentatieovereenkomst niet was meegestuurd naar de rechtbank en daarmee dus geen onderdeel uitmaakte van de rechterlijke uitspraak (zoals ook de advocaat van destijds aan verzoeker zou hebben bevestigd), heeft verzoeker het LBIO onvoldoende redenen gegeven om aan de juistheid van het eigen ingenomen standpunt te twijfelen. De vraag voor het LBIO op dat moment was namelijk nog steeds aan welke tussen partijen gemaakte afspraken de rechtbank dan in haar uitspraak refereerde. Daarover bood het "verweer" van verzoeker geen uitsluitel. Bij het LBIO bleven dan ook terecht vragen bestaan over de juistheid van de beweringen van verzoeker en was er onvoldoende reden de bemoeienis te staken. Het had dan ook op de weg van verzoeker gelegen om die onduidelijkheid weg te nemen door eerder, zoals het LBIO ook had gevraagd, het daadwerkelijke echtscheidingsconvenant aan het LBIO toe te sturen. Dit heeft de advocaat van verzoeker uiteindelijk pas op 22 juni 2010 gedaan.

De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat het LBIO behoorlijk heeft gehandeld door zijn bemoeienis niet vóór 22 juni 2010 te beëindigen.

Wat gebeurde er vervolgens?

29. In zijn brief van 22 juni 2010 zette de advocaat van verzoeker de argumenten uiteen op grond waarvan het LBIO niet bevoegd was de inning over te nemen. Hij gaf daarin ook een toelichting op de betekenis van de alimentatieovereenkomst, merkte op dat de stempel op de overeenkomst van veel latere datum was en zond een afschrift van het echtscheidingsconvenant mee. Ook na ontvangst van die brief en het echtscheidingsconvenant is het LBIO niet direct tot sluiting van het dossier overgegaan. Reden daarvoor was dat het op dat moment over twee afspraken beschikte (het

echtscheidingsconvenant en de onderlinge overeenkomst) en in het echtscheidingsconvenant stond opgenomen dat een eventuele alimentatieovereenkomst nageleefd diende te worden "als ware het onlosmakelijk verbonden met dit convenant". De vraag die het LBIO zich op dat moment stelde was of de overeenkomst door deze zinsnede wellicht dezelfde rechtskracht had als het convenant. Partijen hadden bij het sluiten van de overeenkomst kennelijk wel die bedoeling gehad. Voor beantwoording van die vraag werd de zaak overgedragen naar de juridische afdeling. Ook werd de advocaat van destijds om inlichtingen gevraagd.

30. Het LBIO kan de inning slechts overnemen indien aan de alimentatieverplichting een rechterlijke uitspraak (executoriale titel) ten grondslag ligt. Zo niet, dan moet het LBIO terugtreden; dus ook in het geval de alimentatieverplichting voortvloeit uit een niet door de rechter bekrachtigde onderlinge (schriftelijke) overeenkomst. De alimentatiegerechtigde moet dan alsnog naar de rechter om de alimentatie in een beschikking vast te laten leggen waarna het LBIO pas kan worden ingeschakeld. Was in dit geval sprake van het ontbreken van een executoriale titel? Anders dan verzoeker stelt, was die vraag in dit geval ook na ontvangst van het echtscheidingsconvenant en de brief van de advocaat van verzoeker niet zondermeer direct bevestigend te beantwoorden. De overgelegde alimentatieovereenkomst was in die zin bijzonder omdat in het convenant was bepaald welke betekenis aan deze overeenkomst moest worden gegeven. Voor de beantwoording van de vraag of de alimentatieovereenkomst dezelfde rechtskracht had als het convenant, was het noodzakelijk dat het LBIO zich een goed beeld vormde van de reële situatie en de bedoeling van partijen. Dat werd in dit geval niet gemakkelijk gemaakt door de opstelling van beide ex-partners: de alimentatiegerechtigde had het LBIO geen volledig inzicht gegeven door bij aanvang niet het echtscheidingsconvenant mee te sturen en de (al dan niet bewuste) indruk te wekken dat de alimentatieovereenkomst het convenant was waarnaar in de uitspraak werd verwezen; verzoeker op zijn beurt had in eerste instantie het bestaan van de alimentatieovereenkomst en de daaruit volgende betalingsverplichting ontkend. Ook het feit dat partijen er indertijd om hen moverende redenen voor hadden gekozen om in het convenant op te nemen dat er op dat moment geen alimentatieverplichting bestond terwijl dit in feite wel zo was, hielp niet mee om op een snelle en gemakkelijke wijze inzicht te krijgen in de situatie en de vraag te beantwoorden welke rol hierin voor het LBIO was weggelegd. Dat het LBIO voor de beantwoording van die vraag enige tijd heeft genomen door onder andere navraag te doen bij mevrouw Pietersen en bij de advocaat van destijds, getuigt naar het oordeel van de Nationale ombudsman juist van een zorgvuldige, actieve onderzoekshouding. Verzoeker heeft hiervan ook geen nadeel ondervonden omdat er in die periode geen inningsactiviteiten werden ondernomen. Daarbij moet niet uit het oog worden verloren dat het LBIO er in de eerste plaats is om het belang van de onderhoudsgerechtigde op een tijdige en juiste betaling te dienen. Daarom is het niet onjuist dat het LBIO ook ná 22 juni 2010 niet direct zonder enig nader onderzoek tot sluiting van het dossier heeft besloten.

Ook op dit punt heeft het LBIO behoorlijk gehandeld.

De onderzochte gedraging is daarmee behoorlijk.

31. Maar het is niet juist, zoals het LBIO zelf ook heeft erkend, dat het de vraag over het wel of niet ontbreken van een executoriale titel ook later niet heeft beantwoord. Van het LBIO had duidelijkheid verwacht mogen worden over haar standpunt in deze.

Het verzoek om schadevergoeding

32. Het redelijkheidvereiste houdt in dat overheidsinstanties de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. De Nationale ombudsman beoordeelt of een overheidsinstantie op een behoorlijke wijze is omgegaan met een verzoek om schadevergoeding. Hij geeft geen beslissing over de juridische aansprakelijkheid van de overheid. Daarvoor is de rechtbank; die kan een overheidsinstantie veroordelen tot het betalen van schadevergoeding en stelt ook de hoogte daarvan vast. De Nationale ombudsman toetst dus alleen of de behandeling van een verzoek om schadevergoeding behoorlijk is geweest. Dit doet hij aan de hand van zestien spelregels, die hij heeft opgesteld naar aanleiding van het rapport "Behoorlijk omgaan met schadeclaims" van 24 juni 2009 (2009/135). De Nationale ombudsman kan in bepaalde gevallen (bij civielrechtelijke claims) ook oordelen over de behoorlijkheid van de beslissing, de juridische beoordeling van de claim. De Nationale ombudsman zal in die gevallen oordelen of er sprake is van een behoorlijke motivering en/of de overheidsinstantie redelijkerwijs tot de beslissing heeft kunnen komen. Dit betreft een terughoudende toets en vloeit voort uit het redelijkheidsvereiste.

33. De directeur van het LBIO wees het verzoek om gemaakte (advocaat)kosten af omdat het niet vond dat het onzorgvuldig had gehandeld. De Nationale ombudsman deelt die opvatting en heeft hiervoor geoordeeld dat het niet onjuist is geweest dat het LBIO zijn bemoeienis niet eerder heeft gestaakt. Als verzoeker eerder gevolg had gegeven aan het verzoek van het LBIO het echtscheidingsconvenant te overleggen en eerder uitsluitel te geven over de betekenis van de verschillende afspraken, had hij bovendien die kosten niet hoeven te maken, althans in belangrijke mate kunnen beperken. Dit brengt mee dat de beslissing van de directeur van het LBIO om het verzoek om vergoeding van de (advocaat)kosten af te wijzen niet op voorhand onjuist is, waardoor er niet in strijd is gehandeld met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is daarmee behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het LBIO is niet gegrond.

de Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

1 beide namen zijn gefingeerd